

Multidisciplinary scientific online journal

ISSN: 2181-2330

IJODKOR
O'QITUVCHI

ТВОРЧЕСКИЙ
УЧИТЕЛЬ

CREATIVE
TEACHER

Directory of
Research Journal
Indexing

ICI WORLD
JOURNALS

RESEARCHBIB
ACADEMIC RESEARCH INDEX

INFOBASE INDEX

Scientific Research
An Academic Publisher

DOAJ
DIRECTOR OF
OPEN ACCESS
JOURNALS

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma'rifat markazi ©

IJODKOR O'QITUVCHI
ILMIY-USLUBIY JURNAL

MATERIALLARI TO'PLAMI

5-NOYABR, 2021-YIL

12-SON

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
eLIBRARY.RU

doi digital object
identifier

Google
Scholar

 CYBERLENINKA

Urunova Shahlo Rafiqovna <i>ANIQ MAQSADLI INGLIZ TILI</i>	9
Astanaqulova Nargiza Ravshan qizi <i>MAKTABLARDA INFORMATIKA FANINI INOVATSION O'QITISH YO'LLARI</i>	12
Azimova Mahmuda Sharobiddinovna <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA INNOVATSION TA'LIMINING AHAMIYATI</i>	15
Davronova Guzal Mardanovna <i>BO'LALAK MUSIQA O'QITUVCHILARDA IJODIY QOBILIYATLARNI TAKOMILLASHTIRISH, MUSIQA TA'LIMINI SAMARALI TASHKIL ETISHNING ASOSIY OMILI SIFATIDA</i>	18
Mamadjanov Arabboy Vahobjonovich <i>BUGUNGI KUNDA INGLIZ TILINI O'RGANISH QANCHALIK DOLZARB?</i>	22
Xushnazarova Dildora Shaxriyorovna <i>O'QISH DARSLARINI TASHKIL ETISHDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA VA KOMPETENSIYALARDAN FOYDALANISHNING SHAKLLARI</i>	25
Djabborova Nodira Axmadjonovna <i>THE USE OF GAMES FOR TEACHING VOCABULARY IN EFL CLASSROOMS</i>	28
Erkabayeva Nigora Xamidovna <i>MILLIY TILNI O'QITISHDA INNOVATSION USULLAR</i>	32
Fazilova Indira Batirbaevna <i>ONLY SCIENCE CAN SAVE US</i>	34
Hurulvoyev Shukrullo Abdullajonovich <i>INGILIZ TILIDA SANALADIGAN VA SANALMAYDIGAN OTLAR VA ULARNING GAPDA QO'LLANILISHI</i>	38
Alimbayeva Mushtariy Baxodirovna <i>INGLIZ TILI O'QITISH METODIKASI</i>	40
Yuldasheva Laziza Ravshanovna <i>INGLIZ TILINI NECHA YOSHDAN BOSHLAB O'RGANISH KERAK?</i>	42
Abduvoitov Ravshanbek Alijonovich <i>INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA MAQOLLAR VA FRAZEOLOGIK SO'ZLARNING TAHLILI</i>	45
Aliyev Sherzod Shuhratovich <i>JAMOAT XAVFSIZLIGI BO'YICHA FAOLIYAT OLIB BORUVCHI BO'LINMALARDA SHAXSIY TARKIBNI XIZMATGA TAYYORLASH</i>	48
Yaxyoyev Dilmurod Karimovich <i>JISMONIY CHINIQLASHGA ERISHISH UCHUN TO'G'RI OVQATLANISHGA ETIBOR QARATISH</i>	51
Mamadaliyeva Xilolaxon Zokirovna <i>MAKTABDA SINFDAN VA MAKTABDAN TASHQARI ISHLARDA O'QUVCHILARGA TA'LIM-TARBIYA BERISHDA VA ULARNING ISTE'DODI VA QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA SINIF RAHBARINING O'RNI</i>	53
Suyunov Abdunor Miltikbaevich G'ofurova Zebo Sobit qizi, Jumanova Go'zalxon Jamoljon qizi <i>RESPUBLIKA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARINING ROLI</i>	58
O.A.Ortiqov J.R.Karimboyev U.N.Rixsiboyev <i>OLIY TA'LIM TALABALARI UCHUN MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISH</i>	63
Babaeva Gulnozaxon Latibjonovna <i>NUTQ TURLARI VA SHAKLLARI TAXLILI</i>	66
Shaykulov Shuxrat Shodiyevich <i>MUSIQA FANLARINI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH</i>	73
Norbayeva Zevarjon Tangriberganovna <i>MAKTABLARDA O'QUVCHILARGA ZAMONAVIY TA'LIM BERISH</i>	77
Nozima Yuldasheva Solijonovna <i>O'TKIR HOSHIYOVNING HAYOTI VA IJODI</i>	79
Xoligova Shahnozaxon Azimjonovna	82

UZVIYLASHTIRILGAN TA'LIM TIZIMIDA ALISHER NAVOIY IJODINI O'QITISH OMILLARI

G'ulomova Nargiza Sa'dullayevna

Navoiy viloyat xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazi "Tillarni o'qitish metodikasi" kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqola adabiyot fanidagi uzviylik va uzluksizlik o'quvchi yoshlarning bilim egallashidagi mukammallikni, butunlikni, davomiylikni va samarali faoliyatni ta'minlashdagi o'rni haqida yozilgan. Shu nuqtai nazar Alisher Navoiy ijodini o'rganishda ham ayni mudao hisoblanadi, ya'ni shoir ijodini o'rganish boshlang'ich sinfning ilk boshqichlaridan uzluksiz ta'limning barcha bosqichlarida o'ranilishining ma'naviy-tarbiyaviy ahamiyati haqida ma'lumotlar yoritilgan.

Kalit so'zlar: ta'limdagi uzviylik, matn, ko'nikma, syujet, mumtoz adabiyot, ma'naviy kamolot, uzluksizlik, o'qish texnikasi.

Adabiy ta'lim tizimidagi uzviylik va uzluksizlikni ta'limning eng ustuvor vazifalaridan biri bo'lib hisoblanadi. Ta'limdagi uzviylik va uzluksizlik har qanday fanni o'qitishda mukammallikni, butunlikni, davomiylik va samarali faoliyatni ta'minlaydi.

Umumiy o'rta ta'lim o'quvchi qachonki adabiy ta'limni uzviylik va uzluksizlik asosida egallasa, u o'zini haqiqiy qahramon sifatida his qiladigan, orzu-istaklarini, intilishlarini bayon qiladigan, mantiqiy, ijodiy tafakkur qilish qobiliyatiga ega bo'ladigan, ma'naviy to'yingan inson sifatida shakllanadi. Negaki, adabiyot hamisha shakllanayotgan avlodning ma'naviy kamolotiga, ruhiyatiga ta'sir qiladigan beqiyos kuch bo'lib xizmat qilib kelgan.

Ta'lim bosqichlarining boshlang'ich sinf, o'rta va yuqori sinf kabi ko'rinishlarida adabiyot fanini o'qitishni tashkil etish o'quvchilarning individual xususiyatlariga muvofiq ravishda amalga oshiriladi. Adabiyot o'qitishni tashkil etish badiiy asarni o'qish, tushunish, tushuntirish, ta'sirlanish, ta'sirlanganligi sababini anglash va o'zgalarga anglatish, tahlil etish, talqin qilish, munosabat bildirish, badiiy va hayotiy xulosalar chiqarish singari faoliyat turlarini o'z ichiga oladi. Bu faoliyat turlari ta'limi bosqichlarida turlicha bo'ladi. Ta'limning dastlabki bo'g'ini hisoblangan boshlang'ich sinflarda badiiy asarlar ustida ishlash, berilgan matn har tomonlama tahlil qilish o'rta va yuqori sinflardagidan farq qiladi.

Biz bilamizki, adabiyot fani o'quv dasturida umumiy o'rta ta'lim tizimida o'quvchilarning yosh va ruhiy xususiyatlaridan kelib chiqqan holda adabiy ta'lim amalga oshiriladi.

Boshlang'ich sinflarda adabiy ta'lim quyidagilarga asoslanadi:

- adabiy o'qishlar tarzida o'rganiladi;
- bola o'qish texnikasini egallaydi;
- og'zaki va yozma nutqi rivojlanadi;
- tovush va so'zlarni to'g'ri talaffuz etishni o'rganadi;
- bolaning matn mazmunini to'liq uqib olishi qayta hikoya qiladi;
- o'zgalar nutqini eshitib, tushunib olishi ko'nikmasiga ega bo'ladi.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'rta va yuqori sinflarida esa quyidagilarga asoslanadi:

- yozuvchi tarjimai holi va adabiy asarni sinfda o'qib-o'rganadi;
- asarlarni mustaqil o'rganadi va sinfdan tashqari o'qishga ham alohida e'tibor qaratadi;
- mavzuvilikka, syujetlilikka nisbatan ko'proq ahamiyat beradi;
- adabiy asarni tahlil qilish, adabiy-nazariy tushunchalarni o'rganish malakasi shakllanadi; muayyan mavzular (ruknlar) ko'lamida o'rganadi.

Demak, boshlang'ich sinf yoshidagi bolaning hayotiy tajribasi kam bo'ladi va u xulosa chiqarishni bilmaydi. U ko'proq taqlid qilish, taqqoslash, tahlil qilish, umumlashtirish, aniqlik kiritish, tizimga sola bilish kabi ko'nikmalarini shakllantiradi.

O'rta va yuqori sinf o'quvchilari esa o'quv dasturida belgilanganidek badiiy asarlar asosidagi audiomatn, videotasvir va filmlarni ko'rib, tinglab tushuna olish, nasriy va she'riy asarlarni ifodali o'qiy olish, ularning mazmun-mohiyatini tushuna olish, badiiy asarlar syujetini qayta hikoya qila olish, ular asosida kichik insho yoza olish, asarda tasvirlangan voqea-hodisalar, qahramonlarning fazilat va nuqsonlarini tushuntira olish, xalq og'zaki ijodi, mumtoz, zamonaviy va jahon adabiyotidan o'rganilgan asar qahramonlarini farqlay olish va ularga xos sifatlarni aytib bera olish xususiyatlariga ega bo'ladi.

Uzviylik va uzluksizlik dastur tayangan asosiy tayanch nuqtalaridan biridir. Ayrim so'z ustalari nomlarining takrorlanishi ularga berilgan jahoniy e'tiroflar, shuningdek, asarlaridagi yuksak badiiy-estetik g'oyalarning san'atkorona ifodalariga bog'liq. Buni alohida ta'kidlash joizligi esa o'quv dasturda uqtirilgan. Shundan kelib chiqib, aynan Alisher Navoiyning ham boshlang'ich, ham yuqori sinflarda o'rganilishi o'quvchida milliy g'ururni, milliy qadriyat va milliy ma'naviyatni yuksaltiradi. Milliy g'urur va qadriyat insonni ma'naviy jihatdan shakllantirishning bosh omili desak, aslo adashmaymiz.

Endi e'tiborimizni 2-sinfdan boshlab to 11-sinfgacha Alisher Navoiyning ijodiga qay yo'sinda yondashilganligiga qaratsak. Buning uchun, avvalo, dasturga murojaat etamiz. Unga ko'ra Alisher Navoiyning hayoti va ijodi o'quv dasturi asosida quyidagicha mavzu va soatlarda o'rganiladi:

Sinf	O'rganiladigan mavzu nomi	
1-sinf	G'azal mulking sultoni. Alisher Navoiyning hikmatli so'zlari	2 soat
2-sinf	"Kichkin Alisher" (matn), "Alisher Navoiy" (she'r)	2 soat
3-sinf	"Donolarning donosi" (matn)	1 soat
4-sinf	"Alisherning yoshligi" (matn), "Navoiy bobomlar" (she'r)	2 soat
5-sinf	Alisher Navoiy. "Hayrat ul-abror" dostonidan	3 soat
6-sinf	Alisher Navoiy. "Mahbub ul-qulub" asaridagi hikmatlar va hikmatli so'zlar ustida ishlash	3 soat
7-sinf	Alisher Navoiy. "Mehr va Suhayl", Insho va tahlil. "Suhayl timsoliga tavsif"	5 soat
8-sinf	Shoirning hayoti va ijodi haqida qisqacha ma'lumot. Ruboiylari tahlili. Nazariy ma'lumot: ruboiy tuyuqlari tahlili. Faridlarni o'qib, tahlil qilish. Nazariy ma'lumot: fard.	4 soat
9-sinf	Alisher Navoiy. "Xamsa" asari. "Farhod va Shirin" dostoni	10 soat
	Alisher Navoiy haqida uning zamondoshlari. Alisher Navoiy	5 soat

10-sinf	lirikasi. "Ko'zing ne balo qaro bo'libtur" g'azali, "Meni men istagan", "Ey sabo" g'azallari. Qit'a va ruboiylar.	
11-sinf	Alisher Navoiy. "Saddi Iskandariy" dostoni. Alisher Navoiyning hayoti va ijodi Navoiyning epik asarlari. "Xamsa"- besh dostonni o'z ichiga olgan asar. . "Saddi Iskandariy" dostonining ma'rifiy va adabiy ahamiyati. "Saddi Iskandariy" dostonida yoshlik va qarilik haqidagi qarashlarning badiiy tahlili. Dostonning poetik xususiyatlari	4 soat

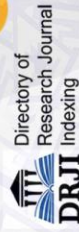
Ta'limdagi uzviylik va uzluksizlikni ta'minlash maqsadida ayrim so'z ustalari, jumladan, Alisher Navoiy asarlarining o'rganilishi shoirning jahon adabiyotida tutgan o'rni hamda asarlaridagi yuksak badiiy-estetik, insoniy g'oyalarning san'atkorona chuqur ifodalarga boy ekanligidan dalolat beradi. Har bir sinfda o'ziga xos tarzda ijodkor hayoti va ijod namunalari o'quvchi yosh

xususiyatidan kelib chiqqan holda o'rganilishi samarali ta'limga erishishning yo'llaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. "Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limining davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 6-apreldagi 187-sonli Qarori.
2. Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati. 4 tomlik. -T.: "Fan" nashriyoti, 1983-yil.
3. Madayev O. Navoiy suhbatlari T.: "O'qituvchi", 2018. - 248 b.
4. Alisher Navoiy. 2011. "Hikmatlar". 408, Toshkent: O'zbekiston
5. Alisher Navoiy. 2013. "Xazoyin ul-ma'oniyy" to'la asarlar to'plami: 10 jildlik. 764, Toshkent: G'afur G'ulom
6. Umumta'lim maktablaring adabiyot va o'qish fani darsliklari. So'nggi nashrlar.

ISSN:
2181-2330

“IJODKOR O‘QITUVCHI”

RESPUBLIKA ILMIY-USLUBIY JURNALI

UZVIYLASHTIRILGAN TA'LIM TIZIMIDA ALISHER
NAVOIY IJODINI O'QITISH OMILLARI

NOMLI MAQOLASI UCHUN:

G'ULOMOVA NARGIZA SA'DULLAYEVNA

SERTIFIKAT

BILAN TAQDIRLANADI

BOSH MUHARRIR:
U. MAQSUDOV

5.11.2021
SANA

